

ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

6

Ἁγίου Ἰωάννου
τοῦ Χρυσοστόμου

ΑΛΗΘΩΣ
ΑΝΕΣΤΗ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ
ΩΡΩΠΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Πρόλογος

Ο ΑΓΙΟΣ Ίωάννης Α΄, αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, ο Χρυσόστομος, όπως έπονομάστηκε για τήν απaráμιλλη εύγλωττία του, είναι ή έξοχότερη έκκλησιαστική μορφή όλης τής οικουμένης από τή μεταποστολική έποχή μέχρι σήμερα.

Γεννήθηκε στην Αντιόχεια τής Συρίας γύρω στα 350. Παιδαγωγήθηκε άριστα από τήν έναρκτη μητέρα του Άνθούσα και μορφώθηκε άρτια από τούς έγκριτους δασκάλους του φιλόσοφο Άνδραγάθιο και ρήτορα Λιβάνιο. Μετά τή φοίτησή του στή Θεολογική Σχολή τής Αντιόχειας, έζησε ασκητικά για όκτώ χρόνια. Τό 381 χειροτονήθηκε διάκονος από τόν άγιο Μελέτιο Αντιοχείας, τόν όμολογητή, και πέντε χρόνια άργότερα πρεσβύτερος από τόν άγιο Φλαβιανό Αντιοχείας.

Ίστερ' από δεκαεξάχρονη έκκλησιαστική δράση στή γενέτειρά του, κλήθηκε στην Κωνσταντινούπολη, στον αρχιεπισκοπικό θρόνο τής όποίας διαδέχθηκε τό 398, παρά τή θέλησή του, τόν άγιο Νεκτάριο.

Σύντομα, συγκροτώντας έπιτελείο έκλεκτών συνεργατών (Πρόκλος, Ήρακλείδης, Κασσιανός, Όλυμπιάς κ.ά.), επιδόθηκε μέ φλογερό ζήλο σ' ένα πολύπλευρο έργο, έκκλησιαστικό και φιλανθρωπικό – κήρυγμα, διδασχή, ανάπτυξη τής ιεραποστολής, αναμόρφωση τής λατρευτικής ζωής, ήθικη έξύψωση του κλήρου, διοργάνωση τής κοινωνικής πρόνοιας.

Τόσο ή ανακαινιστική δραστηριότητά του όσο και τό “χρυσό στόμα” του έκαναν τό λαό νά τόν αγαπήσει

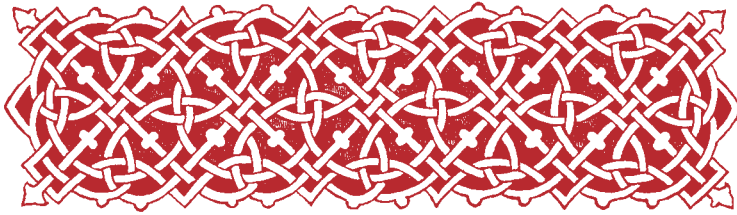
μέ πάθος καί νά γεμίζει ασφυκτικά τούς ναούς, γιά ν' ἀκούσει τά συναρπαστικά κηρύγματα του. Ἡ ἐλεγκτική γλώσσα του, ὅμως, πού δέν χαριζόταν οὔτε στό παλάτι, δημιούργησε πολλούς ἐχθρούς. Αὐτοί συνασπίστηκαν ἐναντίον του καί, μέ κύριο μοχλό τή ματαιόδοξη αὐτοκράτειρα Εὐδοξία, πέτυχαν τήν ἐκτόπισή του τό 404. Πέθανε ἐξόριστος τό 407 στά Κόμανα τοῦ Πόντου. Τά τελευταῖα του λόγια ἦταν: «Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἔνεκεν· ἀμήν».

Ἀπό τήν πλουσιότατη συγγραφική παραγωγή τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου ξεχωρίζουν οἱ ὑπέροχες ὁμιλίες του, στίς ὁποῖες ἀναλύει μέ σαφήνεια καί πειστικότητα ζητήματα ἠθικά, κοινωνικά, ἐρμηνευτικά, δογματικά.

Λαμπρά δείγματα τῆς ἐκπληκτικῆς ρητορείας τοῦ κορυφαίου ἱεράρχη εἶναι καί τά ἀκόλουθα ἀποσπάσματα ἀπό διάφορες ὁμιλίες του, ὅπου, μέ ἐπιχειρηματολογία ἀμάχητη, ἀπαντᾷ πειστικά σ' ὅσους ἀμφισβητοῦν τήν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, γιά νά διακηρύξει στό τέλος θριαμβευτικά ὅτι «ἀληθῶς ἀνέστη» ὁ Κύριος!

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ

Ἄληθως Ἀνέστη

Η ΠΛΑΝΗ πάντα αὐτοκαταστρέφεται καί, χωρίς νά τό θέλει, στηρίζεται σέ ὅλα τήν ἀλήθεια.

Πρόσεξε: Ἔπρεπε ν' ἀποδειχθεῖ ὅτι ὁ Χριστός πέθανε καί τάφηκε καί ἀναστήθηκε. Ἔ, λοιπόν, ὅλα αὐτά τά κατοχυρώνουν οἱ ἴδιοι οἱ ἐχθροί! Ἐφόσον ἔφραξαν μέ τό βράχο καί σφράγισαν καί φρούρησαν τόν τάφο, δέν ἦταν δυνατό νά γίνει καμιά κλοπή. Ἀφοῦ ὅμως, μολονότι δέν ἔγινε κλοπή, ὁ τάφος βρέθηκε ἄδειος, εἶναι ὀλοφάνερο καί ἀναντίρρητο πῶς ὁ Χριστός ἀναστήθηκε. Εἶδες πῶς, καί μή θέλοντας, στηρίζουν τήν ἀλήθεια;

Ἄλλά καί πότε θά Τόν ἔκλεβαν οἱ μαθητές; Τό Σάββατο; Μά ἀφοῦ δέν ἐπιτρεπόταν ἀπό τό νόμο οὔτε νά κυκλοφορήσουν. Κι ἂν ὑποθέσουμε ὅτι θά παραβίαζαν τό νόμο τοῦ Θεοῦ, πῶς θά τολμοῦσαν αὐτοί, οἱ τόσο δειλοί, νά βγοῦν ἔξω ἀπ' τό σπίτι; Καί μέ ποιό θάρρος θά ριψοκινδύνευαν γιά ἓνα νεκρό; Προσμένοντας ποιάν ἀνταπόδοση; Ποιάν ἀμοιβή;

Καί στ' ἀλήθεια, ποῦ στηρίζονταν; Στή δεινότητα τοῦ λόγου τους; Ἄλλά ἦταν ἀπ' ὅλους ἀμαθέστεροι. Στά πολλά τους πλούτη; Ἄλλά δέν εἶχαν οὔτε ραβδί οὔτε ὑποδήματα. Μήπως στήν ἔνδοξη καταγωγή τους; Ἄλλά ἦταν οἱ ἀσημότεροι τοῦ κόσμου. Μήπως στό πλῆθος τους; Ἄλλά δέν ξεπερνοῦσαν τούς ἔντεκα, πού κι αὐτοί σκόρπισαν.

Ἄν ὁ κορυφαῖος τους φοβήθηκε τό λόγο μιᾶς ὑπη-
ρετριούλας, κι ἄν ὅλοι οἱ ἄλλοι, ὅταν εἶδαν τό Διδά-
σκαλό τους δεμένο, σκόρπισαν καί διαλύθηκαν, πῶς
θά τούς περνοῦσε κἀν ἀπό τό νοῦ νά τρέξουν στά
πέρατα τῆς οἰκουμένης καί νά φυτέψουν πλαστό κή-
ρυγμα ἀναστάσεως; Ἄφοῦ φοβήθηκαν τή γυναικεία
ἀπειλή καί τή θέα μόνο τῶν δεσμῶν, πῶς θά μπο-
ροῦσαν νά τά βάλουν μέ βασιλιάδες καί ἄρχοντες καί
λαούς, ὅπου ξίφη καί τηγάνια καί καμίνια καί μύριοι
θάνατοι κάθε μέρα, ἄν δέν εἶχαν ἀπολαύσει καί οικει-
ωθεῖ τή δύναμη καί τήν ἔλξη τοῦ Ἀναστημένου;

Ἄλλά σ' αὐτά πρέπει νά ἐπανέλθουμε. Ἄς ξανα-
ρωτήσουμε τώρα τούς Ἑβραίους: Πῶς ἔκλεψαν, ἀνόη-
τοι, τό σῶμα τοῦ Χριστοῦ οἱ μαθητές; Ἐπειδή ἡ ἀλή-
θεια εἶναι λαμπρή καί ὀλοφάνερη, τό ἑβραϊκό ψέμα
δέν μπορεί οὔτε σάν σκιά νά σταθεῖ. Πῶς θά τό ἔκλε-
βαν; Πέστε μου! Μήπως δέν ἦταν σφραγισμένος ὁ τά-
φος; Δέν τόν ἔζωναν τόσοι φρουροί καί στρατιῶτες
καί Ἰουδαῖοι, πού ὑποψιάζονταν καί ἀγρυπνοῦσαν καί
πρόσεχαν;

Μά καί γιά ποιό λόγο θά τό ἔκλεβαν; Γιά νά πλά-
σουν τό δόγμα τῆς Ἀναστάσεως; Καί πῶς τούς ἦρθε
νά πλάσουν κάτι τέτοιο αὐτοί, οἱ δειλοί; Καί πῶς κύ-
λησαν τόν ἀσφαλισμένο βράχο; Πῶς ξέφυγαν ἀπό
τόσους ἄγρυπνους καί ἄγριους φρουρούς;

Πρόσεξε ὅμως πῶς, μέ ὅσα κάνουν οἱ Ἑβραῖοι, πιά-
νονται πάντα στά ἴδια τους τά δίχτυα. Νά, ἄν δέν πῆ-
γαιναν στόν Πιλάτο κι ἄν δέν ζητοῦσαν τήν κουστω-
δία, πῶς εὐκόλα θά μπορούσαν νά λένε τέτοια ψέμα-
τα, οἱ ἀδιάντροποι. Μά τώρα ὄχι. (Ἐπῆρχε ἡ κουστω-
δία. Κανείς δέν μπορούσε νά γλυτώσει ἀπό τήν ἀγρυ-
πνη προσοχή της κι ἀπό τά ξίφη της). Κι ἔπειτα, γιατί
νά μήν κλέψουν τό σῶμα νωρίτερα; Ἀσφαλῶς, ἄν
εἶχαν σκοπό νά κάνουν κάτι τέτοιο, θά τό ἔκαναν

ὅταν δέν ὑπῆρχε ἀκόμα φρουρά στόν τάφο, τότε πού ἦταν καί ἀκίνδυνο καί σίγουρο, δηλαδή τήν πρώτη νύχτα - γιατί τό Σάββατο πῆγαν οἱ Ἑβραῖοι στόν Πιλάτο καί ζήτησαν τήν κουστωδιά καί φρούρησαν τόν τάφο, ἐνῶ τήν πρώτη νύχτα δέν ἦταν κανένας ἐκεῖ. Καί, βέβαια, δέν τούς ἔμελε πού τά ἔκαναν αὐτά σέ μέρα Σαββάτου, παρά τήν ἀπαγόρευση τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου. Βλέπετε, μόνο ἓνα πράγμα εἶχαν στό νοῦ τους, τό πῶς μέ κάθε πανουργία θά πετύχουν τό σκοπό τους. Αὐτό ὅμως ἦταν δείγμα τόσο ἔσχατης μωρίας ὅσο καί συνταρακτικοῦ φόβου. Γιατί, ἄραγε, Τόν φοβοῦνταν νεκρό ἐκείνοι, πού Τόν ἔπιασαν ζωντανό; Ἀλλά ἡ πέτρα καί ἡ σφραγίδα καί ἡ φρουρά, πού δέν μπόρεσαν νά Τόν κρατήσουν, τοποθετήθηκαν, γιά νά μάθουν οἱ Ἑβραῖοι ὅτι μέ τή θέλησή Του ἔπαθε ὅσα ἔπαθε. Μέ ὅλα αὐτά ἓνα μόνο ἐπιτυγχάνεται, νά γίνει δημόσια γνωστή ἡ ταφή, κι ἔτσι νά πιστέψουν οἱ ἄνθρωποι στήν Ἀνάσταση.

Καί τί γύρευαν στό ἔδαφος τά σουδάρια, τά ποτισμένα μέ τή σμύρνα, πού βρῆκαν, τυλιγμένα μάλιστα, ὁ Πέτρος καί οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι; Εἶχε πάει πρώτη ἡ Μαγδαληνή Μαρία. Κι ὅταν γύρισε καί διηγήθηκε τά θαυμαστά γεγονότα στούς ἀποστόλους, ἐκείνοι, χωρίς καθυστέρηση, τρέχουν ἀμέσως στό μνημεῖο καί βλέπουν κάτω τά ὀθόνια. Αὐτό ἦταν σημεῖο Ἀναστάσεως. Γιατί ἂν ἤθελαν κάποιοι νά Τόν κλέψουν, δέν θά Τόν ἔκλεβαν βέβαια γυμνό. Αὐτό θά ἦταν ὄχι μόνο ἀτιμωτικό, ἀλλά καί ἀνόητο. Δέν θά κοίταζαν νά ξεκολλήσουν τά σουδάρια, νά τά τυλίξουν μέ ἐπιμέλεια καί νά τά βάλουν τακτοποιημένα σ' ἓνα μέρος. Ἀλλά τί θά ἔκαναν; Θ' ἄρπαζαν ὅπως-ὅπως τό σῶμα καί θά 'φευγαν γρήγορα.

Γι' αὐτό, ἄλλωστε, πρωτύτερα ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης εἶπε, ὅτι τόν ἔθαψαν μέ πολλή σμύρνα, πού

κολλάει τά ὀθόνια πάνω στό σῶμα, ὅπως τό μολύβι στά μέταλλα, καί δέν ἦταν καθόλου εὐκόλο νά ξεκολληθῶν· ὥστε, ὅταν ἀκούσεις ὅτι τά σουδάρια βρέθηκαν μόνα τους, νά μήν πιστέψεις ἐκείνους πού λένε ὅτι Τόν ἔκλεψαν. Θά πρέπει νά ἦταν βέβαια πολύ ἠλίθιος ὁ κλέφτης, γιά νά σπαταλήσει σ' ἓνα περιττό πράγμα τόση προσπάθεια. Γιά ποιό σκοπό θ' ἄφηνε τά σουδάρια; Καί πῶς ἦταν δυνατό νά ξεφύγει τήν ὥρα πού θά ἔκανε αὐτή τή δουλειά; Γιατί ἀσφαλῶς θά ξόδευε πολύ χρόνο, καί ἦταν φυσικό, καθυστερώντας, νά συλληφθεῖ ἐπ' αὐτοφῶρω.

Ἄλλά καί τά ὀθόνια γιατί κείτονται χωριστά ἀπό τό σουδάριο, τυλιγμένο μάλιστα; Γιά νά βεβαιωθείς, ὅτι δέν ἦταν ἔργο βιαστικῶν οὔτε ἀνήσυχων κλεφτῶν τό νά τοποθετήσουν χωριστά ἐκεῖνα καί χωριστά τοῦτο τυλιγμένο. Κι ἀπό δῶ λοιπόν ἀποδεικνύεται ἀπίθανη ἡ κλοπή. Ἄλλωστε, καί οἱ ἴδιοι οἱ Ἑβραῖοι τά σκέφτηκαν ὅλα τοῦτα, καί γι' αὐτό ἔδωσαν χρήματα στούς φρουρούς λέγοντας: “Πεῖτε ἐσεῖς πῶς Τόν ἔκλεψαν, κι ἐμεῖς θά τά κανονίσουμε μέ τόν ἡγεμόνα”.

Ἵποστηρίζοντας πῶς οἱ μαθητές Τόν ἔκλεψαν, ἐπικυρώνουν καί μ' αὐτό πάλι τήν Ἀνάσταση, γιατί ἔτσι ὁμολογοῦν πάντως, ὅτι τό σῶμα δέν ἦταν ἐκεῖ. Ὅταν ὅμως αὐτοί οἱ ἴδιοι βεβαιώνουν ὅτι τό σῶμα δέν ἦταν ἐκεῖ, ἐνῶ ἀπό τήν ἄλλη μεριά ἡ κλοπή ἀποδεικνύεται ἀναλήθευτη καί ἀπίθανη ἀπό τή σχολαστική φρούρηση καί τίς σφραγίδες τοῦ τάφου καί τά ὀθόνια καί τό σουδάριο καί τή δειλία τῶν μαθητῶν, ἀναμφισβήτητα προβάλλει κι ἀπό τά δικά τους τά λόγια ἡ ἀπόδειξη τῆς Ἀναστάσεως.

Ρωτᾶνε ὅμως πολλοί: Γιατί, μόλις ἀναστήθηκε, νά μή φανερωθεῖ ἀμέσως στούς Ἰουδαίους; Αὐτός ὁ λόγος εἶναι περιττός. Ἄν ὑπῆρχε ἐλπίδα νά τούς ἐλκύσει στήν πίστη, δέν θ' ἀμελοῦσε νά φανερωθεῖ σέ ὅλους.

Τό ὅτι δέν ὑπῆρχε ὁμως τέτοια ἐλπίδα, τό ἀπέδειξε ἡ ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου: Ἄν καί ἦταν ἤδη τέσσερις μέρες νεκρός καί εἶχε ἀρχίσει νά μυρίζει καί νά σαπίζει, τόν ἀνέστησε μπροστά στά μάτια ὄλων. Ὡστόσο, ὄχι μόνο δέν πίστεψαν, ἀλλά κι ἐξαγριώθηκαν ἐναντίον τοῦ Χριστοῦ τόσο, πού ἤθελαν νά σκοτώσουν καί Αὐτόν καί τό Λάζαρο.

Ἄφοῦ λοιπόν, ὅταν ἀνέστησε ἄλλον, ὄχι μόνο δέν πίστεψαν, ἀλλά κι ἐξαγριώθηκαν ἐναντίον Του, ἄν τούς φανερωνόταν ὅταν ἀναστήθηκε ὁ ἴδιος, δέν θά ἐξαγριώνονταν πολύ περισσότερο, τυφλωμένοι ἀπό τό μίσος καί τήν ἀπιστία τους;

Ἄλλά γιά ν' ἀφοπλίσει τόν ἄπιστο ἀπό κάθε ἀμφιβολία, ὄχι μόνο σαράντα ὀλόκληρες μέρες ἐμφανιζόταν στούς μαθητές Του, κι ἔτρωγε μάλιστα μαζί τους, ἀλλά παρουσιάστηκε καί σέ πάνω ἀπό πεντακόσιους ἀδελφούς, δηλαδή σέ πλῆθος ὀλόκληρο. Στό Θωμᾶ μάλιστα, πού δυσπιστοῦσε, ἔδειξε τά σημάδια ἀπό τά καρφιά καί τό τραῦμα ἀπό τή λόγχη.

Καί γιατί, λένε, νά μήν κάνει μετά τήν Ἀνάστασή Του μεγάλα κι ἐντυπωσιακά θαύματα, ἀλλά μόνο ἔφαγε καί ἤπιε; Γιατί ἡ ἴδια ἡ Ἀνάσταση ἦταν τό μέγιστο θαῦμα, καί ἡ πιό ἰσχυρή ἀπόδειξη τῆς Ἀναστάσεως ἦταν ὅτι ἔφαγε καί ἤπιε.

Μά, γιά σκέψου, ἄν οἱ ἀπόστολοι δέν ἔβλεπαν τό Χριστό ἀναστημένο, πῶς τούς ἦρθε νά φανταστοῦν ὅτι θά κυριέψουν τήν οἰκουμένη; Μήπως τρελάθηκαν, ὥστε νά νομίζουν ὅτι θά κατόρθωναν κάτι τέτοιο;

Ἄν ὁμως ἦταν στά λογικά τους, ὅπως ἔδειξαν καί τά πράγματα, πῶς, χωρίς ἀξιοπίστα τεκμήρια ἀπό τούς οὐρανοὺς καί χωρίς θεία δύναμη, πῶς, πές μου, θ' ἀποφάσιζαν νά βγοῦν σέ τόσους πολέμους, νά τά βάλουν μέ στεριές καί θάλασσες καί, δώδεκα ὄλοι κι ὄλοι, ν' ἀγωνιστοῦν μέ τόση γενναιότητα, γιά νά με-

ταβάλουν όλης τής οίκουμένης τά ἔθνη, πού ἦταν τόσα χρόνια νεκρωμένα από τήν ἀμαρτία;

Κι ἂν ἀκόμα ἦταν ἔνδοξοι καί πλοῦσοι καί δυνατοί καί μορφωμένοι, οὔτε τότε θά ἦταν λογικό νά ξεσηκωθοῦν γιά τόσο μεγαλεπήβολα σχέδια, ἀλλά θά εἶχε ἐπιτέλους κάποιο λόγο ἢ προσδοκία τους. Αὐτοί ὅμως εἶχαν περάσει τή ζωή τους ἄλλοι στίς λίμνες, ἄλλοι κατασκευάζοντας σκηνές καί ἄλλοι στά τελωνεῖα. Ἄπ' αὐτά τά ἐπαγγέλματα δέν ὑπάρχει σχεδόν τίποτα πιά ἄσχετο καί μέ τή φιλοσοφία καί μέ τό νά πείσεις κάποιον νά σκέφτεται ἀνώτερα, ὅταν μάλιστα δέν ἔχεις νά τοῦ ἐπιδείξεις ἀνάλογο προηγούμενο. Πολύ περισσότερο πού οἱ ἀπόστολοι ὄχι μόνο δέν εἶχαν ἀνάλογα παραδείγματα ἀπό τό παρελθόν ὅτι θά ἐπικρατήσουν, ἀλλ' ἀπεναντίας εἶχαν παραδείγματα, καί μάλιστα πρόσφατα, ὅτι δέν θά ἐπικρατήσουν.

Πολλοί εἶχαν ἐπιχειρήσει τόν καιρό ἐκεῖνο νά ἐπιβάλλουν καινούργιες διδασκαλίες, ἀλλ' ἀπέτυχαν. Καί ὄχι μέ δώδεκα ἀνθρώπους, μά μέ πολλούς. Ὁ Θευδάς κι ὁ Ἰούδας, π.χ., ἔχοντας πλήρη ἀνθρώπων, χάθηκαν μαζί μέ τούς ὄπαδούς τους*.

Ὁ φόβος ἐκεῖνος θά ἦταν ἀρκετός γιά νά τούς διδάξει. Ἄλλ' ἄς ὑποθέσουμε ὅτι περίμεναν νά κυριαρχήσουν. Μέ ποιές ἐλπίδες θά ἔμπαιναν σέ τέτοιους κινδύνους, ἂν δέν ἀτένιζαν τά μελλοντικά ἀγαθά; Τί κέρδος προσδοκοῦσαν, μέ τό νά ὀδηγήσουν ὅλους σ' ἕναν πού πέθανε καί δέν ἀναστήθηκε, καθῶς ἰσχυρίζονται

* Οἱ σχετικές πληροφορίες ἀντλοῦνται ἀπό τό λόγο τοῦ ἔντιμου Φαρισαίου Γαμαλιήλ στό μεγάλο συνέδριο τοῦ Ἰσραήλ: “Πρῖν ἀπό λίγο καιρό ξεσηκώθηκε ὁ Θευδάς κι ἔκανε τόν σπουδαῖο, καί πῆγαν μαζί του περίπου τετρακόσιοι ἄντρες. Αὐτός σκοτώθηκε, ὅλοι οἱ ὄπαδοί του διαλύθηκαν καί τό κίνημά του ἔσβησε. Ὑστερα ξεσηκώθηκε ὁ Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος καί παρέσυρε στήν ἐπανάστασή του λαό πολύ. Κι ἐκεῖνος χάθηκε κι οἱ ὄπαδοί του ὅλοι διασκορπίστηκαν” (βλ. Πράξ. 5:36-37).

οι έχθροί; Ἐάν τώρα ἄνθρωποι, πού πίστεψαν στή βασιλεία τῶν οὐρανῶν καί στ' ἀμέτρητα ἀγαθά, δύσκολα δέχονται νά κινδυνέψουν, πῶς ἐκεῖνοι θά ὑπέμεναν τά πάνδεινα μάταια, ἢ μᾶλλον γιά κακό τους; Γιατί ἄν δέν ἔγινε ἡ Ἀνάσταση κι ἄν ὁ Χριστός δέν ἀνέβηκε στόν οὐρανό, τότε, προσπαθώντας νά τά πλάσουν ὅλ' αὐτά καί νά πείσουν τοὺς ἄλλους, ἔμελλαν ὅπως-δήποτε νά προκαλέσουν τήν ὀργή τοῦ Θεοῦ καί νά περιμένουν μύριους κεραυνούς ἀπό τόν οὐρανό.

Ἄλλωστε, κι ἄν ἀκόμα εἶχαν μεγάλη προθυμία ὅσο ζοῦσε ὁ Χριστός, αὐτή θά ἔσβηγε μόλις Ἐκεῖνος πέθανε. Ἐάν δέν Τόν ἔβλεπαν ἀναστημένο, τί θά ἦταν ἰκανό νά τοὺς βγάλει σ' ἐκεῖνο τόν πόλεμο; Ἐάν δέν εἶχε ἀναστηθεῖ, ὄχι μόνο δέν θά ριψοκινδύνευαν γι' Αὐτόν, μά θά Τόν θεωροῦσαν ἀπατεώνα. Γιατί τοὺς εἶχε βεβαιώσει ὅτι θ' ἀναστηθεῖ ὕστερ' ἀπό τρεῖς ἡμέρες καί τοὺς εἶχε ὑποσχεθεῖ τή βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Τοὺς εἶχε πει ἀκόμα ὅτι θά λάβουν τό Ἅγιο Πνεῦμα, θά κυριαρχήσουν στήν οἰκουμένη καί τόσα ἄλλα ὑπερφυσικά καί οὐράνια. Ὅσο κι ἄν Τόν πίστευαν ζωντανό, πεθαμένο δέν θά Τόν ὑπάκουαν φυσικά, ἄν δέν Τόν ἔβλεπαν ἀναστημένο.

Καί μέ τό δίκιο τους, γιατί θά ἔλεγαν: “Βεβαίωσε ὅτι σέ τρεῖς ἡμέρες θ' ἀναστηθεῖ, καί δέν ἀναστήθηκε. Ὑποσχέθηκε νά μᾶς στείλει Πνεῦμα Ἅγιο, καί δέν Τό ἔστειλε. Πῶς λοιπόν νά Τόν πιστέψουμε γιά τά μελλοντικά, ἀφοῦ διαφεύδονται τά τωρινά;”.

Ἄλλά γιά πές μου, σέ παρακαλῶ, γιά ποιό λόγο, χωρίς ν' ἀναστηθεῖ, διαλαλοῦσαν πῶς ἀναστήθηκε; Γιατί, λέει, τόν ἀγαποῦσαν. Μά τό λογικό θά ἦταν νά τόν μισοῦν τώρα, ἐπειδή τοὺς ἐξαπάτησε καί τοὺς πρόδωσε. Ἐνῶ τοὺς ξεμύαλισε μέ χίλιες δυό ἐλπίδες καί τοὺς χώρισε ἀπ' τά σπίτια τους κι ἀπ' τοὺς γονεῖς τους κι ἀπ' ὅλα, ἐνῶ ἐπιπλέον ξεσήκωσε καί ὀλόκληρο τό ἰουδαϊκό ἔθνος ἐναντίον τους, ὕστερα τοὺς

πρόδωσε. Κι ἂν μὲν ἦταν ἀπὸ ἀδυναμία, θά Τόν συγχωροῦσαν. Τώρα ὅμως ἦταν σωστό κακούργημα: Ἔπρεπε νά τούς εἶχε πεί τήν ἀλήθεια καί ὄχι νά τούς ὑποσχεθεῖ τόν οὐρανό, ἀφοῦ ἦταν θνητός.

Ὡστε λοιπόν ἦταν φυσικό νά κάνουν τό ἐντελῶς ἀντίθετο: Νά κηρύσσουν τήν ἀπάτη καί νά Τόν λένε ἀπατεώνα καί μάγο! Ἔτσι θά γλύτωναν κι ἀπὸ τούς κινδύνους κι ἀπὸ τούς πολέμους τῶν ἀντιπάλων. Ὅλοι ξέρουν, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ἀναγκάστηκαν νά δωροδοκῆσουν τούς στρατιῶτες, γιά νά ποῦν ὅτι ἔκλεψαν τό σῶμα. Ἄν λοιπόν πῆγαιναν οἱ ἴδιοι οἱ μαθητές κι ἔλεγαν, “Ἐμεῖς τό κλέψαμε, δέν ἀναστήθηκε”, πόσες τιμές δέν θ’ ἀπολάμβαναν; Ὡστε ἦταν στό χέρι τους καί νά τιμηθοῦν καί νά στεφανωθοῦν! Ἐ, λοιπόν, δέν ἀναρωτιέσαι, γιατί ν’ ἀνταλλάξουν ὅλ’ αὐτά μέ τίς ἀτιμίες καί τούς κινδύνους, ἂν δέν ἦταν μιά θεία δύναμη πού τούς βεβαίωνε, δυνατότερη ἀπ’ ὅλ’ αὐτά τά γήινα ἀγαθά;

Κι ἂν, μέ ὅσα εἶπαμε ὡς τώρα, δέν σέ πείσαμε, σκέψου καί τοῦτο: Ἔστω ὅτι δέν εἶχε γίνει ἡ Ἀνάσταση. Κι ἂν ἀκόμα οἱ ἀπόστολοι ἦταν ἀποφασισμένοι νά διδάξουν τόν κόσμον, γιά κανένα λόγο δέν θά κήρυσσαν στ’ ὄνομά Του. Γιατί εἶναι γνωστό, πῶς ὅλοι μας δέν θέλουμε οὔτε τά ὀνόματα ν’ ἀκούσουμε ὅσων μᾶς ἐξαπάτησαν. Ἄλλωστε, γιατί θά χρησιμοποιοῦσαν τ’ ὄνομά Του; Ἐλπίζοντας νά ἐπικρατήσουν μ’ αὐτό; Μά θά ἔπρεπε νά περιμένουν τό ἀντίθετο, γιατί, κι ἂν ἔμελλαν νά κυριαρχήσουν, θά χάνονταν, φέρνοντας στή μέση τό ὄνομα ἑνός ἀπατεώνα.

Ἄς θυμηθοῦμε πῶς ἡ ἀγάπη τῶν μαθητῶν στό Διδάσκαλο, ἐνῶ ζοῦσε ἀκόμα, μαραινόταν σιγά-σιγά ἀπὸ τό φόβο τοῦ ἐπικείμενου μαρτυρίου. Ὅταν τούς μίλησε γιά τά δεινά πού θ’ ἀκολουθοῦσαν καί τό σταυρό, πάγωσαν ἀπὸ τό φόβο τους κι ἔσβησαν τελείως. Ἐνας μάλιστα δέν ἤθελε οὔτε κἂν νά Τόν ἀκο-

λουθήσει στην Ίουδαία, ἐπειδὴ ἄκουσε γιὰ κινδύνους καὶ γιὰ θανάτους. Ἐν μαζί μὲ τὸ Χριστὸ φοβόταν τὸ θάνατο, χωρὶς Αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους μαθητές, δηλαδὴ μόνος του, πῶς θ' ἀποτολμοῦσε;

Ἐστερα, πίστευαν πῶς θὰ πεθάνει μὲν, ἀλλὰ καὶ πῶς θ' ἀναστήθῃ. Κι ὅμως, ὑπέφεραν τόσο. Ἐν δὲν Τὸν ἔβλεπαν ἀναστημένο, πῶς δὲν θὰ ἐξαφανίζονταν καὶ δὲν θὰ ζητοῦσαν ν' ἀνοίξει ἡ γῆ νὰ τοὺς καταπιεῖ, ἀπὸ τὴν ἀπελπισία τους γιὰ τὴν ἀπάτη κι ἀπὸ τὴ φρίκη γιὰ ὅσα τοὺς περίμεναν; Θ' ἀντιμετώπιζαν τώρα τὴν κατακραυγὴ γιὰ τὴν ἀδιαντροπιά τους. Τί θὰ εἶχαν νὰ ποῦν; Τὸ πάθος τὸ ἤξερε ὅλο ὁ κόσμος: Τὸν κρέμασαν σὲ ψηλὸ ἰκρίωμα, μέρα μεσημέρι, μέσα στὴν πρωτεύουσα καὶ στὴν πιὸ μεγάλη γιορτῆ, τότε πού κανένας δὲν ἦταν δυνατὸ ν' ἀπουσιάζει.

Τὴν Ἀνάσταση ὅμως δὲν τὴν εἶδε κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Κι αὐτὸ δὲν ἦταν μικρὸ ἐμπόδιο γιὰ νὰ τοὺς πείσουν. Πῶς λοιπὸν θὰ μποροῦσαν νὰ βεβαιώσουν στερία καὶ θάλασσα γιὰ τὴν Ἀνάσταση; Καὶ γιατί, πές μου, ἀφοῦ σώνει καὶ καλά ἤθελαν νὰ τὸ κάνουν αὐτό, δὲν ἐγκατέλειπαν τὴν Ίουδαία ἀμέσως, νὰ πᾶνε στὶς ξένες χῶρες; Ἀλλὰ δὲν θαυμάζεις πού ἔπεισαν πολλοὺς καὶ μέσα στὴν Ίουδαία;

Εἶχαν τὴν τόλμη νὰ παρουσιάσουν τὰ τεκμήρια τῆς Ἀναστάσεως στοὺς ἴδιους τοὺς φονιάδες, σ' ἐκείνους πού Τὸν σταύρωσαν καὶ Τὸν ἔθαψαν στὴν ἴδια τὴν πόλη ὅπου ἀποτολμήθηκε τὸ φοβερὸ κακούργημα. Ὡστε καὶ ὅλοι οἱ ἔξω ν' ἀποστομωθοῦν. Γιατί ὅταν οἱ σταυρωτὲς γίνονται πιστοί, τότε καὶ ἡ παρανομία τῆς σταυρώσεως βεβαιώνεται καὶ ἡ ἀπόδειξη τῆς Ἀναστάσεως λάμπει.

Γιὰ νὰ πιστεύουν τὰ πλήθη, σημαίνει πῶς οἱ μαθητὲς ἔκαναν θαύματα. Ἐν ὅμως δὲν ἀναστήθηκε καὶ ἔμεινε νεκρὸς, πῶς οἱ ἀπόστολοι θαυματουργοῦσαν στ' ὄνομά Του; Πῶς πάλι, ἂν δὲν ἔκαναν θαύματα,

ἔπειθαν; Καί ἂν μὲν ἔκαναν –καί βέβαια ἔκαναν– εἶχαν Θεοῦ δύναμη. Ἄν ὅμως δέν ἔκαναν, καί μολαταῦτα κυριαρχοῦσαν παντοῦ, αὐτό θά ἦταν θαῦμα ἀκόμα πιο ἀξιοθαύμαστο. Θά ἦταν τό μέγιστο θαῦμα, ἂν χωρίς θαύματα διέσχιζαν καί κυρίευαν τήν οἰκουμένη δώδεκα φτωχοί κι ἀγράμματοι ἄνθρωποι.

Ἄσφαλῶς, οὔτε μέ τά πλούτη οὔτε μέ τή σοφία τους ἐπικράτησαν οἱ ψαράδες. Ὡστε, καί χωρίς νά θέλουν, κηρύσσουν, ὅτι μέσα τους ἐνεργοῦσε ἡ θεία δύναμη τῆς Ἀναστάσεως. Γιατί εἶναι τελείως ἀδύνατο, ἀνθρώπινη δύναμη νά κατορθώσει ποτέ τέτοια ἐκπληκτικά πράγματα.

Προσέξτε με πολύ ἐδῶ, γιατί αὐτά εἶναι ἀναμφισβήτητες ἀποδείξεις τῆς Ἀναστάσεως. Γι' αὐτό καί θά ἐπαναλάβω πάλι: Ἄν δέν ἀναστήθηκε, πῶς ἔγιναν ἀργότερα στ' ὄνομά Του μεγαλύτερα θαύματα; Κανείς, βέβαια, δέν κάνει μετά τό θάνατό του μεγαλύτερα θαύματα ἀπ' ὅσα ὅταν ζοῦσε. Ἐνῶ ἐδῶ, μετά τό θάνατο τοῦ Χριστοῦ, γίνονται θαύματα μεγαλύτερα καί ὡς πρός τόν τρόπο καί ὡς πρός τή φύση: Ὡς πρός τή φύση ἦταν μεγαλύτερα, γιατί ποτέ ἡ σκιά τοῦ Χριστοῦ δέν θαυματουργήσε. Ἐνῶ οἱ σκιές τῶν ἀποστόλων ἔκαναν πολλά θαύματα. Ὡς πρός τόν τρόπο πάλι ἦταν μεγαλύτερα, ἐπειδή τότε μὲν ὁ ἴδιος ὁ Κύριος πρόσταζε καί θαυματουργοῦσε, μετά τή Σταύρωση ὅμως καί τήν Ἀνάστασή Του, οἱ δοῦλοι Του, ἐπικαλούμενοι ἀπλά τό σεβάσμιο καί ἅγιο ὄνομά Του, μεγαλύτερα καί ἐκπληκτικότερα ἐπιτελοῦσαν. Ἔτσι δοξαζόταν κι ἀκτινοβολοῦσε πιο πολύ ἡ δύναμή Του.

Γι' αὐτό οἱ ἅγιοι Πατέρες ὄρισαν νά διαβάζονται, ἀμέσως μετά τό Σταυρό καί τήν Ἀνάστασή Του, οἱ «Πράξεις», πού περιγράφουν τά θαύματα τῶν ἀποστόλων καί κατεξοχήν ἐπικυρώνουν τήν Ἀνάσταση, γιά νά ἔχουμε σαφή καί ἀναμφισβήτητη τῆς Ἀναστάσε-

ως τήν ἀπόδειξη: Δέν Τόν εἶδες ἀναστημένο μέ τά μάτια τοῦ σώματος; Ἄλλά Τόν βλέπεις μέ τά μάτια τῆς πίστεως. Δέν Τόν εἶδες οὔτε μέ τά μάτια τοῦτα; Θά Τόν δεῖς μέ τά θαύματα ἐκεῖνα. Τῶν θαυμάτων ἡ ἐπίδειξη σέ χειραγωγεῖ στής Ἀναστάσεως τήν ἀπόδειξη.

Θέλεις ὅμως νά δεῖς καί τώρα θαύματα; Θά σοῦ δείξω. Καί μάλιστα πιό μεγάλα ἀπό τά προηγούμενα: Ὅχι ἕναν νεκρό ν' ἀνασταίνεται, ὄχι ἕναν τυφλό νά ξαναβλέπει, ἀλλά τή γῆ ὁλόκληρη νά ἐγκαταλείπει τό σκοτάδι τῆς πλάνης.

Μέγιστη ἀπόδειξη τῆς Ἀναστάσεως εἶναι ὅτι ὁ σφαγμένος Χριστός ἔδειξε μετά τό θάνατο τόση δύναμη, ὥστε ἔπεισε τοὺς ζωντανούς νά περιφρονήσουν καί πατρίδα καί σπίτι καί φίλους καί συγγενεῖς καί τήν ἴδια τή ζωή τους γιά χάρη Του, καί νά προτιμήσουν μαστιγώσεις καί κινδύνους καί θάνατο. Αὐτά δέν εἶναι κατορθώματα νεκροῦ κλεισμένου στόν τάφο, ἀλλ' ἀναστημένου καί ζωντανοῦ.

Πρόσεξε, παρακαλῶ: Οἱ ἀπόστολοι, ὅταν μέν ζοῦσε ὁ Διδάσκαλος, ἀπό τό φόβο τους Τόν πρόδωσαν κι ἐξαφανίστηκαν ὅλοι. Ὁ Πέτρος μάλιστα Τόν ἀρνήθηκε μέ ὄρκο τρεῖς φορές. Ὅταν ὅμως πέθανε ὁ Χριστός, αὐτός πού Τόν ἀρνήθηκε τρεῖς φορές καί πανικοβλήθηκε μπροστά σέ μιάν ὑπηρετιούλα, τόσο ἀπότομα ἄλλαξε, ὥστε ν' ἀψηφήσει ὁλόκληρο λαό, καί μέσ στή μέση τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ὄχλου νά διακηρύξει πώς ὁ σταυρωμένος καί θαμμένος Ἰησοῦς ἀναστήθηκε τήν τρίτη μέρα καί ἀνέβηκε στά οὐράνια. Καί τά κήρυξε ὅλ' αὐτά χωρίς νά ὑπολογίσει τή φοβερή μανία τῶν ἐχθρῶν καί τίς συνέπειες.

Ποῦ βρῆκε αὐτό τό θάρρος; Ποῦ ἀλλοῦ; Στήν Ἀνάσταση! Τόν εἶδε καί συνομίλησε μαζί Του καί ἄκουσε γιά τά μελλοντικά ἀγαθά, κι ἔτσι πῆρε δύναμη νά πεθάνει γι' Αὐτόν καί νά σταυρωθεῖ μέ τό κεφάλι πρὸς τά κάτω.

Μά τό πιό σπουδαῖο εἶναι πῶς ὄχι μόνο ὁ Πέτρος καί ὁ Παῦλος καί οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι, ἀλλά καί ὁ Ἰγνάτιος, πού οὔτε Τόν εἶδε ποτέ οὔτε ἀπόλαυσε τή συντροφιά Του, ἔδειξε τόσο ζήλο γιά χάρη Του, ὥστε Τοῦ πρόσφερε θυσία τήν ἴδια τή ζωή του.

Καί μόνο ὁ Ἰγνάτιος καί οἱ ἀπόστολοι; Καί γυναῖκες καταφρονοῦν τό θάνατο, πού, πρὶν ἀναστηθεῖ ὁ Χριστός, ἦταν φοβερός κι ἀποτρόπαιος ἀκόμα καί σέ ἄνδρες, καί μάλιστα ἀγίους.

Ποιός τούς ἔπεισε ὅλους αὐτούς νά περιφρονήσουν τήν παρούσα ζωή; Φυσικά, δέν εἶναι κατόρθωμα ἀνθρώπινης δυνάμεως τό νά πειθοῦν τόσες μυριάδες, ὄχι μόνο ἀνδρῶν, ἀλλά καί γυναικῶν καί παρθένων καί μικρῶν παιδιῶν, νά πειθοῦν, λέω, νά θυσιάσουν τήν παρούσα ζωή, νά τά βάλουν μέ θηρία, νά περιγελάσουν τή φωτιά, νά καταπατήσουν κάθε εἶδος τιμωρίας καί νά ποθήσουν μόνο τή μέλλουσα ζωή!

Καί ποιός, παρακαλῶ, τά κατόρθωσε ὅλ' αὐτά; Ἕνας νεκρός; Ἀλλά τόσοι νεκροί ὑπῆρξαν, καί κανένας τους δέν ἔκανε τέτοια πράγματα. Μήπως ἦταν μάγος καί ἀγύρτης; Πλήθος μάγοι καί ἀγύρτες καί πλάνοι πέρασαν, ἀλλά ξεχάστηκαν ὅλοι, χωρίς ν' ἀφήσουν τό παραμικρό ἴχνος· μαζί μέ τή ζωή τους ἔσβησαν κι οἱ μαγγανεῖες τους. Ἡ φήμη ὅμως κι ἡ δόξα κι οἱ πιστοί τοῦ Χριστοῦ κάθε μέρα αὐξάνουν κι ἀπλώνονται σ' ὅλη τήν οἰκουμένη.

Οἱ ἄπιστοι φρίπτουν καί οἱ πιστοί διακηρύττουν:

Χριστός ἀνέστη! Ἀληθῶς ἀνέστη!

